Republika Srbija
VRHOVNI SUD
Kzz 730/2025
04.06.2025. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Milene Rašić, predsednika veća, Gordane Kojić, Aleksandra Stepanovića, Miroljuba Tomića i Slobodana Velisavljevića, članova veća, sa savetnikom Vrhovnog suda Snežanom Lazin, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog AA, zbog krivičnog dela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Zorana Dujakovića, podnetom protiv pravnosnažne presude Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine, u sednici veća održanoj dana 04.06.2025.godine, jednoglasno, doneo je

P R E S U D U

USVAJA SE, kao osnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Zorana Dujakovića, pa se PREINAČUJE pravnosnažna presuda Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine u pogledu odluke o kazni, tako što Vrhovni sud okrivljenog AA za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, za koje je pravnosnažno oglašen krivim, primenom odredbi članova 4, 42, 45 i 54 Krivičnog zakonika, OSUĐUJE na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci.

O b r a z l o ž e nj e

Presudom Osnovnog suda u Valjevu K.br.279/24 od 18.11.2024. godine okrivljeni AA je oglašen krivim zbog izvršenja krivičnog dela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 1. KZ i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 7 (sedam) meseci. Prema okrivljenom je izrečena mera bezbednosti zabrana upravljanja motornim vozilom „B“ kategorije u trajanju od 1 godine računajući od dana pravnosnažnosti presude, a izrečena mu je i mera bezbednosti obaveznog lečenja narkomana koja će se izvršiti u zavodu za izvršenje kazne ili u odgovarajućoj zdravstvenoj ili drugoj specijalizovanoj ustanovi i trajaće dok bude postojala potreba za lečenjem, ali ne duže od 3 godine, s tim što se vreme provedeno u ustanovi za lečenje okrivljenom uračunava u kaznu zatvora. Okrivljeni je obavezan da na ime troškova krivičnog postupka plati Osnovnom javnom tužilaštvu u Valjevu ukupan iznos od 144.865,35 dinara (107.737,26 dinara + 37.128,09 dinara), a Osnovnom sudu u Valjevu iznos od 9.656,00 dinara, te da na ime paušala plati Osnovnom sudu u Valjevu iznos od 6.000,00 dinara, a sve u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti presude, pod pretnjom izvršenja. Oštećeni BB je upućen da imovinskopravni zahtev ostvari u parničnom postupku.

Presudom Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine usvojena je žalba branioca okrivljenog AA – advokata Zorana Dujakovića, pa je preinačena presuda Osnovnog suda u Valjevu K.br.279/24 od 18.11.2024. godine u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela i odluke o krivičnoj sankciji, tako što je Viši sud u Valjevu okrivljenog AA oglasio krivim zbog izvršenja krivičnog dela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. KZ i osudio ga je na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) meseci, dok je u preostalom nepreinačenom delu prvostepena presuda u odnosu na troškove krivičnog postupka, odluku o imovinskopravnom zahtevu, kao i odluku o izrečenoj meri bezbednosti zabrana upravljanja motornim vozilom i izrečenoj meri bezbednosti obaveznog lečenja narkomana, kao neožalbena ostala nepromenjena.

Branilac okrivljenog AA – advokat Zoran Dujaković podneo je zahtev za zaštitu zakonitosti samo protiv pravnosnažne drugostepene presude Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine, zbog povrede krivičnog zakona i to konkretno zbog pogrešne primene člana 55a KZ, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji podneti zahtev, te da ukine u celini presudu Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine i predmet vrati tom sudu na ponovnu odluku.

Vrhovni sud je dostavio primerak zahteva za zaštitu zakonitosti Vrhovnom javnom tužilaštvu shodno odredbi člana 488. stav 1. ZKP, te je u sednici veća koju je održao u smislu člana 490. ZKP, bez obaveštenja Vrhovnog javnog tužioca i branioca okrivljenog, smatrajući da njihovo prisustvo nije od značaja za donošenje odluke (član 488. stav 2. ZKP), razmotrio spise predmeta i pravnosnažnu presudu protiv koje je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet, pa je, po oceni navoda iznetih u zahtevu, našao:

Zahtev za zaštitu zakonitosti je osnovan.

Po nalaženju Vrhovnog suda, osnovano branilac okrivljenog AA u podnetom zahtevu ističe da je Viši sud u Valjevu kao drugostepeni primenjujući, prilikom donošenja odluke o krivičnoj sankciji, institut višestrukog povrata propisan odredbom člana 55a KZ povredio krivični zakon na štetu okrivljenog, obzirom da se usled preinačenja prvostepene presude u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela, nisu stekli zakonom propisani uslovi za primenu u konkretnom slučaju odredbe člana 55a KZ. Iznetim navodima zahteva branilac okrivljenog po nalaženju Vrhovnog suda ukazuje na povredu krivičnog zakona iz člana 439. tačka 3) ZKP u vezi člana 55a KZ.

Odredbom člana 55a Krivičnog zakonika („Službeni glasnik RS“, broj 35/2019 od 21.05.2019. godine, sa stupanjem na snagu dana 01.12.2019. godine) je propisano da za krivično delo učinjeno sa umišljajem, za koje je propisana

kazna zatvora, sud će izreći kaznu iznad polovine raspona propisane kazne, pod sledećim uslovima: tačka 1) ako je učinilac ranije dva puta osuđen za krivična dela učinjena sa umišljajem na zatvor od najmanje 1 godinu; tačka 2) ako od dana otpuštanja učinioca sa izdržavanja izrečene kazne do izvršenja novog krivičnog dela nije proteklo 5 godina.

Po nalaženju Vrhovnog suda, a suprotno stanovištu Višeg suda u Valjevu kao drugostepenog, da bi se mogla primeniti odredba člana 55a KZ, kojom je predviđen pojam višestrukog povrata, pored kumulativno ispunjena oba uslova propisana u tačkama 1) i 2) člana 55a KZ (čiju ispunjenost je drugostepeni sud cenio), neophodno je i da prethodno bude ispunjen osnovni uslov za primenu instituta višestrukog povrata propisan odredbom člana 55a KZ, a to je da je predmetno krivično delo, za koje je propisana kazna zatvora, učinjeno sa umišljajem, a koji uslov je drugostepeni sud prilikom odlučivanja očigledno previdео.

Naime, iz spisa predmeta proizilazi da je Viši sud u Valjevu pobijanom drugostepenom presudom usvojio žalbu branioca okrivljenog i preinačio prvostepenu presudu u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela i odluke o krivičnoj sankciji tako što je okrivljenog AA oglasio krivim za izvršenje krivičnog dela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. KZ, učinjenog iz svesnog nehata, te ga primenom odredbe člana 55a KZ osudio na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) meseci, navodeći pri tome na strani šest obrazloženja drugostepene presude, u delu obrazlaganja odluke o kazni, da su u konkretnom slučaju ispunjeni zakonski uslovi za primenu instituta višestrukog povrata propisani odredbom člana 55a KZ.

Međutim, imajući u vidu da je Viši sud u Valjevu okrivljenog pobijanom drugostepenom presudom pravnosnažno oglasio krivim za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. KZ, a koje krivično delo se čini isključivo iz nehata, a ne umišljajno, te imajući pri tome u vidu citiranu odredbu člana 55a KZ iz koje proizilazi da je institut višestrukog povrata predviđen isključivo za krivično delo učinjeno sa umišljajem, to je drugostepeni sud, po oceni Vrhovnog suda, prilikom odmeravanja visine kazne okrivljenom AA pogrešno primenio odredbu člana 55a KZ, obzirom da se nisu stekli uslovi za primenu ove odredbe, jer u konkretnom slučaju nije ispunjen osnovni uslov za primenu instituta višestrukog povrata propisan odredbom člana 55a KZ, a to je da je okrivljeni predmetno krivično delo za koje je pravnosnažno oglašen krivim učinio sa umišljajem. Postupajući na navedeni način drugostepeni sud je, po nalaženju Vrhovnog suda, donošenjem pobijane drugostepene presude učinio povredu krivičnog zakona iz člana 439. tačka 3) ZKP u vezi člana 55a KZ na štetu okrivljenog.

Stoga je Vrhovni sud, imajući u vidu navedeno, usvojio kao osnovan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Zorana Dujakovića, te je otklonio povredu krivičnog zakona iz člana 439. tačka 3) ZKP preinačenjem pobijane pravnosnažne presude Višeg suda u Valjevu Kž1.br.5/25 od 26.03.2025. godine u pogledu odluke o kazni, tako što je okrivljenog AA za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 289. stav 3. u vezi stava 1. KZ, za koje je pravnosnažno oglašen krivim, primenom odredbi članova 4, 42, 45. i 54. KZ, osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci. Vrhovni sud je našao da je ovako odmerena kazna zatvora srazmerna objektivnoj težini izvršenog krivičnog dela, te olakšavajućim i otežavajućim okolnostima, a koje su u smislu člana 54. KZ utvrđene na strani okrivljenog u redovnom postupku, kao i stepenu krivice okrivljenog i jačini ugrožavanja zaštićenog dobra, te da je izrečena krivična sankcija nužna i dovoljna da se njome ostvari opšta svrha izricanja krivične sankcije iz člana 4. KZ i svrha kažnjavanja iz člana 42. KZ i to kako u odnosu na samog okrivljenog, tako i na planu generalne prevencije.

Iz iznetih razloga, a na osnovu člana 492. stav 1. tačka 2) ZKP, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničar-savetnik — Predsednik veća-sudija

Snežana Lazin, s.r. — Milena Rašić, s.r.

Za tačnost otpravka

Zamenik upravitelja pisarnice

Milanka Ranković